

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno diplomanta/tky:	Jan Bártil
Název práce:	Vztah principů univerzální a singulární sukcese v dědickém právu
Rozsah práce:	66 stran textu
Počet poznámek pod čarou:	Více než 271
Datum odevzdání práce:	březen 2024
Univerzita:	Západočeská Univerzita v Plzni
Fakulta:	Fakulta právnická
Katedra:	Katedra právních dějin
Autor posudku:	doc. JUDr. Petr Dostálík, Ph.D.

K práci, která mi byla doručena k oponentuře, uvádím následující:

Diplomant si vybral nesmírně zajímavé téma, přitom i poměrně náročné - poměrování dvou principů v římském dědickém právu a poté i v následujících právních úpravách platných na územích českých zemí není rozhodně možné označit za jednoduchý úkol.

Nepochybně je možno prohlásit, že práce splňuje formální náležitosti. Obsahuje více než 66 stran čistého textu, je opatřena rozsáhlým poznámkovým aparátem (271 poznámek pod čarou), autor pracuje se dostatečným množstvím kvalitní literatury.

Práce má také jasnou a přehlednou strukturu - autor se prostě zabývá projevy principu univerzální sukcese a singulární sukcese v jednotlivých vývojových fázích soukromého práva. Ve skutečnosti se tedy autor zabývá v rámci singulární sukcese vždy problematikou odkazů (pokud dědické právo daného období odkaz jako právní institut zná). V rámci univerzální sukcese se pak autor ve všech obdobích zabývá problematikou *hereditas iacens*, ostatní témata se však jednotlivých vývojových etapách (a tedy i v jednotlivých kapitolách práce) liší. V jedné kapitola autor hovoří o subjektech, v jiné o dědických titulech nebo o ochraně univerzálního sukcesora. Je tedy nutné si položit otázku, co je to dědická sukcese - jestli je to, kdo nastupuje na místo zemřelého nebo to, do čeho nastupuje zůstavitel. Podle mého soudu je správná odpověď druhá - do jakých vztahů vstupuje dědic smrtí zůstavitele.

Autor práce při hledání odpovědi na podstatu univerzální sukcese opomíjí práci doc. Saláka *Testamentum militis* jako inspirační zdroj moderního dědického práva (Brno, 2016), kde se doc. Salák velmi podrobně zabývá otázkou rozsahu univerzální sukcese. Naopak chválím

autora, že pracuje s článkem prof. Vážného z Právnického obzoru (Pojem dědického práva a účelnost jeho dnešní struktury). Domnívám se tedy, že předmětem práce není ani způsobilost dědiců dědit, ani seznam práv zůstavitele, která zanikají jeho smrtí (jako je *ususfructus* nebo *operae*). Stejně tak není předmětem singulární sukcese ochrana zůstavitele před odkazovníkem - což není nic jiného než falciánská kvarta. Pokud chce hledat autor práce nějakou souvislost, pak se nabízí ve spojení s problematikou povinného dílu, nikoliv univerzální/singulární sukcese. A pokud chce autor pojednat o kvartě falciánské, pak by měl citovat alespoň některou z prací dr. Černocho, věnovanou této problematice (mimo jiné Vztah falciánské kvarty a povinného dílu. In: Soudobé reflexe římského práva. Praha: Univerzita Karlova, 2015, s. 129 - 137). Stejně tak, pokud se chce autor věnovat problematice okamžiku nabytí odkazu (a zde i já vidím určitou souvislost s principem singulární sukcese), potom je nutno vyjít z práce O. Sommera, která má tuto problematiku přímo v názvu (*Dies cedens* v právu římském. Praha, 1913). Pro účely diskuze v rámci obhajoby bych prosil vysvětlit, jak souvisí *hereditas iacens* se zásadou univerzální sukcese. Naopak velmi pěkně (a v souvislosti s tématem) je zpracována kapitola věnovaná nedílu (zádruze). I zde mohl autor podotknout spojitost s nerozděleným římským majetkem archaického práva (*familia*). Pro účely diskuze v rámci obhajoby bych prosil vysvětlit, k čemu slouží *actio familiae erciscundae*. Stejně tak je velmi pěkně - na diplomovou práci až nadstadartně - zpracována kapitola věnovaná ABGB. Je vidět, že autor vychází z E. Tilsche. Ale i tady považuji za nadybytečné zařazení pasáže o druzích závěti podle ABGB. V podstatě stejnou pochvalu (a stejnou výtku) je možno zopakovat i u dalších vývojových kapitol práce. Autor si vybírá jednotlivé instituty dědického práva (dědickou způsobilost) a velmi poutavě o nich vypráví. S problematikou sukcese však mají tyto instituty jen velmi volnou vazbu.

Přes uvedené výhrady je možné práci označit za zdařilou. Autor dobře pracuje s prameny a literaturou, orientuje se v tématu a dokáže vyvodit vlastní závěry.

Uvedené výhrady jsou spíše koncepčního charakteru.

Jediná skutečná výtku směřuje k tomu, že si autor u jednotlivých problémů nebo institutů nedokázal vyhledat skutečně relevantní a recentní literaturu.

Tuto práci **doporučuji k obhajobě**, v případě úspěšné obhajoby navrhuji známku **velmi dobře (2)**.

Otázky k obhajobě jsou obsaženy v textu

V Plzni, dne 24. 4. 2024

doc. JUDr. Petr Dostálík, Ph.D.